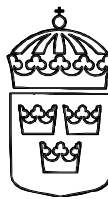

Kommittédirektiv

Inrättande av en myndighet för digitalisering av den offentliga sektorn

Dir.
2017:117

Beslut vid regeringssammanträde den 7 december 2017

Sammanfattning

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för digitalisering av den offentliga sektorn, som ska ha i uppgift att utveckla, samordna och stödja digitaliseringen av statliga myndigheter samt förvaltningen i kommuner och landsting, med undantag för försvarsmyndigheterna. Myndigheten ska vara en enrådighetsmyndighet.

Utredaren ska bl.a. bemanna myndigheten och lämna förslag till instruktion och regleringsbrev. Utredaren ska vidta de åtgärder som krävs för att myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 september 2018.

Uppdraget ges med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2018.

Mål för statsförvaltningen och digitaliseringen av den offentliga sektorn

Det övergripande målet för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har en väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete (prop. 2009/10:175). Målet för digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22 avsnitt 4). I regeringens strategi För ett hållbart digitaliserat

Sverige – en digitaliseringsstrategi (N2017/03643/D) sätts fem delmål om digital kompetens, digital trygghet, digital innovation, digital ledning och digital infrastruktur upp för att nå det övergripande målet. I strategin sägs också att alla människor, kvinnor och män, flickor och pojkar, oavsett social bakgrund, funktionsförmåga och ålder, ska erbjudas förutsättningar att ta del av digital information och tjänster från det offentliga och delta på ett likvärdigt sätt i samhället.

Regeringens mål för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen är att skapa en enklare vardag för medborgare, en öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 avsnitt 6 och N2012/37/ITP). Detta innebär bl.a. att alla som vill ska kunna använda de möjligheter som digitaliseringen erbjuder, oavsett personliga förutsättningar som ålder, funktionsnedsättning och kunskapsnivå eller andra förutsättningar, exempelvis ekonomiska eller kulturella. En viktig målsättning är att utvecklingen av digitala tjänster ska bidra till att såväl kvinnor som män är nöjda med och nyttjar tjänsterna i likvärdig utsträckning.

Vidare har regeringen gjort bedömningen att digitalt ska vara förstahandsval i den offentliga förvaltningens verksamhet och i kontakter med privatpersoner och företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22 avsnitt 5).

Enligt 6 § myndighetsförordningen (2007:515) ska de statliga myndigheterna fortlöpande utveckla verksamheten samt verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet.

En säker, effektiv och innovativ digitalisering av den offentliga sektorn, som utgår från alla användares behov och förutsättningar, kräver omfattande samverkan och en samlad organisation som kan utveckla, samordna och stödja statliga myndigheter, kommuner och landsting i alla delar av landet.

En samordnad digitalisering av den offentliga sektorn

Regeringen gav den 24 november 2016 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera hur digitaliseringen i den offentliga sektorn kan stärkas genom att, inom ramen för den befintliga myndighetsstrukturen, samla ansvaret för dessa frågor till en myndighet (dir. 2016:97). Utredaren överlämnade den 15 mars 2017 betänkandet digitalförvaltning.nu (SOU 2017:23) till regeringen. I betänkandet konstateras att Sverige halkat efter jämförbara länder när det gäller digitaliseringen av den offentliga sektorn. Enligt utredaren är den främsta orsaken till detta ett medvetet val att delegera ansvaret för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen till myndigheterna. Att arbetet hos myndigheterna varit framgångsrikt i många avseenden kompenserar inte för de begränsningar som delegeringen inneburit. Regeringen har också enligt utredningen avstått från att använda de styrinstrument som står till buds, t.ex. genom att inte förtydliga vilka uppdrag som myndigheterna har när det gäller digitalisering. Myndigheterna har inte haft ett användarperspektiv för att skapa medborgar- och samhällsnytta, utan har fokuserat på interna effektiviseringar. Med denna bakgrund föreslår utredningen att de centrala statliga uppgifterna i arbetet med att utveckla den offentliga förvaltningen ska samlas hos en myndighet. Betänkandet har remissbehandlats och de flesta remissinstanserna har ställt sig positiva till förslaget.

Mot bakgrund av förslaget i betänkandet och remissinstansernas bedömningar, men även liknande bedömningar som gjorts av Digitaliseringskommissionen, Riksrevisionen och E-delegationen (SOU 2016:89, RiR 2016:14 och SOU 2015:66), gjorde regeringen i budgetpropositionen för 2018 bedömningen att den offentliga förvaltningen behöver öka förmågan att ta tillvara digitaliseringens möjligheter för att möta behoven hos privatpersoner och företag samt behovet av miljö- och klimatomställning (prop. 2017/18:01 utg.omr. 2 avsnitt 6). Regeringen konstaterade vidare att styrningen och samordningen inom den offentliga sektorn behöver stärkas så att de besparingar och nyttor som digitalisering medför ska kunna realiseras. I detta

arbete ska skyddet av Sveriges säkerhet, samt behovet av informationssäkerhet och skydd av den personliga integriteten, säkerställas. Regeringen anförde också att flera gemensamma insatser krävs för att nå målet för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen, bl.a. att en ny myndighet bör ges i uppgift att utveckla, samordna och stödja digitaliseringen av den offentliga sektorn. Det ansågs medföra förbättrade förutsättningar för en säker, effektiv, innovativ och samverkande verksamhetsutveckling, som utgår från alla användares behov och förutsättningar. Regeringen angav också att myndigheten bl.a. skulle ansvara för uppgifter som nu utförs av E-legitimationsnämnden och att denna nämnd därför skulle avvecklas.

En ny myndighet ska bildas

För att nå de ovan angivna målen, och öka digitaliseringen av den offentliga sektorn, ska en ny myndighet för digitalisering av den offentliga sektorn inrättas.

Myndigheten ska bistå regeringen med underlag för utvecklingen av politiken för digitalisering och it inom den offentliga sektorn och verka för en ökad digitalisering av den. Myndigheten ska bl.a. analysera och följa upp utvecklingen av den offentliga sektorns digitalisering utifrån riksdagens och regeringens övergripande mål på området. Myndigheten ska med utgångspunkt i dessa analyser identifiera förvaltningsgemensamma områden där digitaliseringen kan resultera i mervärde eller innebära utmaningar för den offentliga sektorn.

Myndigheten ska ansvara för att samordna, utveckla, förvalta och tillhandahålla en nationell digital infrastruktur för den offentliga sektorn, samt främja användningen av denna. Med nationell digital infrastruktur avses i detta sammanhang förvaltningsgemensamma digitala tjänster, dvs. tjänster som utvecklas i syfte att stödja digitaliseringen av förvaltningen och är avsedda att tillhandahållas till en bred grupp aktörer inom den offentliga sektorn eller till enskilda. Exempel på sådana tjänster är elektronisk identifiering, betrodda tjänster, säkra elektroniska försändelser från det offentliga till enskilda, elektroniska fakturor

och elektroniska beställningar (s.k. e-handel i den offentliga sektorn). Med nationell digital infrastruktur avses även standarder, format och specifikationer för informationsutbyte och it-system samt för grunddata, dvs. information i offentliga register som ger grundläggande upplysningar om t.ex. egendom, personer, verksamheter och geografi.

Den nationella digitala infrastrukturen kommer att utvecklas, förvaltas och tillhandahållas av både offentliga och privata aktörer, i den utsträckning som detta är förenligt med författningsreglerade krav på t.ex. informationssäkerhet och säkerhetsskydd. Myndigheten ska kunna meddela föreskrifter om nationell digital infrastruktur, såsom tillämpning av standarder, format och specifikationer för informationsutbyte, it-system och grunddata, i den mån detta inte inkräktar på andra myndigheters föreskriftsrätt. Myndigheten ska vid utarbetande av föreskrifter beakta myndighetsgemensam, nationell och internationell standard. I arbetet med den nationella digitala infrastrukturen ska skyddet av Sveriges säkerhet, samt behovet av informationssäkerhet och skydd av den personliga integriteten, säkerställas.

Myndigheten ska verka för en öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet, genom att bl.a. att statliga myndigheter, kommuner och landsting tillgängliggör öppna data, med beaktande av de skyddsbehov som beskrivits ovan. Myndigheten ska vidare främja öppen och datadriven innovation i den offentliga sektorn.

Myndigheten ska samordna och stödja den offentliga sektorns arbete med användardriven verksamhetsutveckling. I detta ingår bl.a. stöd i samband med digitala investeringar.

Myndigheten ska inte överta enskilda myndigheters, kommuners och landstings ansvar för den egna verksamhetsutvecklingen, och inte heller myndighetsgemensam verksamhetsutveckling inom sektorsspecifika områden. Myndigheten ska inte heller överta det ansvar som varje myndighet har för att dess egna informationshanteringssystem uppfyller sådana grundläggande och särskilda säkerhetskrav att myndighetens verksamhet kan utföras på ett tillfredsställande sätt.

En utgångspunkt för myndighetens arbete ska vara att i lämpliga delar ta tillvara kunskap och erfarenheter som eSamverkansprogrammet upparbetat, bl.a. avseende metoder och processer för samverkan.

Myndighetens verksamhet ska bedrivas så att skyddet av Sveriges säkerhet, samt behovet av informationssäkerhet och skydd av den personliga integriteten, säkerställs.

Myndigheten ska verka för att den förvaltningsgemensamma digitaliseringen utformas på ett användarcentrerat sätt, där principen om universell utformning ska vara vägledande. Denna princip innebär att tjänster och produkter ska utvecklas så att de är tillgängliga för så många som möjligt.

Vid utförandet av sitt uppdrag ska myndigheten beakta säkerhetsskyddslagen, särskilt behovet av att vidta relevanta informationssäkerhetsåtgärder. I frågor om informationssäkerhet och säkerhetsskydd ska samverkan ske med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarets radioanstalt respektive Säkerhetspolisen eller Försvarmakten.

Myndigheten ska överta vissa uppgifter och uppdrag på det förvaltningsgemensamma digitaliseringsområdet som i dag är uppdelade på flera olika myndigheter.

Myndighetens ansvarsområde ska inte omfatta försvarsmyndigheternas verksamhet.

Ansaret för vissa befintliga uppgifter och uppdrag

Till myndigheten överförs ansaret för E-legitimationsnämndens samtliga uppgifter samt vissa uppgifter och uppdrag som har utförts av Ekonomistyrningsverket (ESV), Expertgruppen för digitala investeringar, Post- och telestyrelsen, Riksarkivet, Skatteverket och Tillväxtverket. Utredaren ska samråda med berörd myndighet vid hanteringen av samtliga frågor som rör överföringen av uppdrag och uppgifter. Utgångspunkten för överföringen är att upparbetad kunskap och erfarenhet så långt som möjligt ska tas tillvara.

De nedanstående uppgifterna och uppdragen ska utgöra uppgifter för den nya myndigheten.

- Stöd och samordning av elektronisk identifiering och underskrift i den offentliga förvaltningens e-tjänster
 - E-legitimationsnämnden har i uppgift att stödja och samordna elektronisk identifiering och underskrift i den offentliga förvaltningens e-tjänster enligt förordningen (2010:1497) med instruktion för E-legitimationsnämnden. Skatteverket har i uppgift att upplåta lokaler samt sköta administrativa och handläggande uppgifter åt E-legitimationsnämnden enligt förordningen (2017:154) med instruktion för Skatteverket. Nämnden har således inte något eget arbetsgivaransvar.
 - E-legitimationsnämnden ska avvecklas och upphöra som myndighet den 31 augusti 2018.
- En myndighetsgemensam infrastruktur för säkra elektroniska försändelser från myndigheter till enskilda
 - Enligt förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte ska Skatteverket tillhandahålla en myndighetsgemensam infrastruktur för säkra elektroniska försändelser från myndigheter till enskilda.
 - Regeringen avser att ge Skatteverket i uppdrag att, efter överenskommelse med den nya myndigheten, sköta driften av infrastrukturen, dock längst t.o.m. den 31 december 2019.
- Stöd till regeringens satsning på e-förvaltning och uppföljning av den offentliga förvaltningens digitalisering
 - ESV har i uppdrag att ge stöd till regeringens satsning på e-förvaltning och att följa upp digitaliseringen av det offentliga Sverige samt att utveckla möjligheten att mäta och följa upp hur nyttan av it och digitalisering realiseras (N2015/3210/EF och Fi2017/00199/DF).

- Uppföljning av användningen av it och hur myndigheterna tar tillvara digitaliseringens möjligheter
 - ESV har i uppdrag att följa de statliga myndigheternas användning av it och hur myndigheterna tar tillvara digitaliseringens möjligheter (N2016/01642/EF).
- Främjande av arbetet med e-handel i staten
 - ESV har i uppdrag att främja arbetet med e-handel i staten samt verka för och följa upp användning och realisering av ekonomiska nyttor med hjälp av en genomgående elektronisk inköpsprocess. ESV ska även som medlem delta i organisationen Open Pan European Public Procurement OnLine (Open Peppol), som är en europeisk organisation som arbetar med lösningar för elektroniska inköp för att göra e-handel och e-upphandling enklare. Myndigheten ska också vara s.k. Peppolmyndighet och verka för en ökad anslutning till den s.k. ”Peppol-infrastrukturen”. ESV har även i uppdrag främja arbetet med gränsöverskridande lösningar och tjänster för e-handel (N2016/00695/EF, Fi2017/00306/DF och Fi2016/04554/EF). ESV har också föreskriftsrätt enligt förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte.
- Främjande, analysering och bevakning av utvecklingen av ”eDelivery”
 - ESV har i uppdrag att främja, analysera och bevaka utvecklingen och användningen av eDelivery, som är ett europeiskt digitalt byggblock för informationsutbyte (Fi2017/00306/DF).

- Stöd till myndigheters digitala investeringar
 - Expertgruppen för digitala investeringar har i uppdrag att stödja myndigheter som avser att göra större strategiska verksamhetsinvesteringar i immateriella anläggningstillgångar med väsentliga inslag av it och digitalisering (dir. 2017:62).
- Främjande av statliga myndigheters arbete med att tillgängliggöra handlingar för vidareutnyttjande
 - Riksarkivet har i uppdrag att främja statliga myndigheters arbete med att tillgängliggöra data för vidareutnyttjande (Fi2015/02025/SFÖ och Fi2016/01537/SFÖ).
- Främjande av öppen och datadriven innovation som ökar vidareutnyttjande av öppna data och PSI-information
 - Tillväxtverket har i uppdrag att främja öppen och datadriven innovation som ökar vidareutnyttjande av öppna data och s.k. PSI-information (Fi2016/01589/SFÖ, Fi2017/01431/DF och Fi2017/02164/DF).
- Vägledning för webbutveckling
 - Post- och telestyrelsen har i uppdrag att ansvara för vägledningen för webbutveckling (Fi2016/04541/EF).

Myndighetens lokalisering och ledningsform

Myndigheten ska vara lokaliserad i Sundsvall och vara en enrådighetsmyndighet.

Uppdraget

Utredaren ska, med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar, föreslå och vidta de åtgärder som krävs för att myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 september 2018.

Pågående lagstiftnings- och utredningsarbeten

Utredaren ska särskilt beakta Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG och följa det pågående nationella arbetet med att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2014/55 av den 16 april 2014 om elektronisk fakturering vid offentlig upphandling och genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer.

Utredaren ska vid genomförandet av uppdraget beakta de lagstiftningsförslag som Europeiska kommissionen presenterat och andra pågående EU-projekt som handlar om eller berör digitaliseringen av den offentliga sektorn.

Utredaren ska även beakta kommande slutbetänkanden från Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster (N 2016:01) och Utredningen om rättsliga förutsättningar för en digitalt samverkande förvaltning (Fi 2016:13). Utredaren ska också samråda med utredningen om översyn av arkivområdet (dir. 2017:106).

Instruktion, regleringsbrev m.m.

Utredaren ska lämna förslag till instruktion, regleringsbrev och nödvändiga författningsändringar med anledning av inrättandet av den nya myndigheten.

Utredaren får även lämna förslag på verksamhet som kan bli föremål för avgifter. Avgiftsbelagd verksamhet ska ha full kostnadstäckning och får inte gynna eller missgynna vissa användare. Utredaren ska vidare lämna förslag till resursfördelning, låneram

och räntekontokredit, verksamhetsplan och budget för verksamhetsåret 2018 samt budgetunderlag för 2019–2021.

Organisation och verksamhetsformer

Utredaren ska lämna förslag till myndighetens organisation, arbetsordning och verksamhetsplan. Den nya myndigheten ska ha digitalt som förstahandsval i sin verksamhetsutveckling.

Inom myndigheten ska det finnas ett rådgivande organ som ska bistå myndighetschefen i strategiska frågor rörande myndighetens verksamhet och vid framtagande av föreskrifter. I rådet ska representanter för statliga myndigheter, kommuner och landsting, Sveriges kommuner och landsting, samt Sveriges Standardiseringsförbund ingå. Utredaren ska även lämna förslag till kompetensprofil för ledamöterna i det nämnda organet.

Utredaren ska vidare bedöma vilken kompetens som är nödvändig för myndighetens verksamhet.

Bemanning

Myndigheten ska bemannas med beaktande av 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Utredaren ska fatta beslut om bemanning, liksom i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter. Utredaren ska fullgöra de åtgärder som krävs enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Åtgärder i övrigt

Utredaren ska förbereda anslutning av myndigheten till det statliga redovisningssystemet och lägga upp redovisningsplaner.

Utredaren ska ingå nödvändiga avtal för myndighetens räkning. I syfte att uppnå bästa möjliga kostnadseffektivitet bör utredaren överväga att, i den utsträckning som detta är möjligt, överta befintliga avtal.

Utredaren ska förbereda anslutning av myndigheten till Statens servicecenters lönerelaterade och ekonomiadministrativa tjänster.

Samråd

Vid genomförandet av uppdraget ska utredaren hålla Regeringskansliet (Finansdepartementet) informerat. Utredaren ska samråda med Datainspektionen, E-hälsomyndigheten, Ekonomistyrningsverket, E-legitimationsnämnden, eSamverkansprogrammet, Expertgruppen för digitala investeringar, Försäkringskassan, Kommerskollegium, Lantmäteriet, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Post- och telestyrelsen, Riksarkivet, Skatteverket, Statens servicecenter, Sveriges Kommuner och Landsting, Swedish Standards Institute, Tillväxtverket och Transportstyrelsen, samt med lämpliga kommuner och landsting. Utredaren ska vidare samråda med Arbetsgivarverket och med andra berörda aktörer i den utsträckning som detta är nödvändigt. Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att framföra synpunkter.

Redovisning av uppdraget

Utredaren ska senast den 1 februari 2018 lämna underlag för resursfördelning, låneram och räntekontokredit, verksamhetsplan och budget för myndigheten för perioden 1 september 2018–31 december 2018 till regeringen (Finansdepartementet). Eventuella förslag till avgiftsfinansierad verksamhet ska lämnas senast den 1 februari 2018.

Utredaren ska senast den 1 mars 2018 lämna budgetunderlag och verksamhetsplan för 2019–2021.

Utredaren ska senast den 1 april 2018 lämna förslag till instruktion och regleringsbrev för myndigheten, nödvändiga författningsändringar och förslag till kompetensprofil för ledamöter i det rådgivande organet.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2018.

(Finansdepartementet)